

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

John P.Lund.

" Et skinsygedrab på en 16 årig pige i Gundslev på Falster 21/7 1811."
(En kommenteret beretning om en krigsretssag)

Januar 1997.

Skinskyge.

Skinskyge er en slags misundelse,
en snigende last, som ikke kender
anden tilfredsstillelse end den
totale ødelæggelse af dens genstand.

Gotthold Epraim Lohberger.

Et skinsygedrama i Gundslev 1811.

Min indgang til denne historie vare helt tilfældig.

Jeg forberedte en rejse til Falster og Møn i efteråret 1994 i forbindelse med min slægtsforskning, idet min fars slægt stammer fra Nordfalster. Som altid før en rejse i Danmark forberedte jeg mig ved bl.a. at se i "Traps Danmark". Her læser jeg under Gundslev sogn på Nordfalster allerne-derst med småt : " Et skinsygedrab i Gundslev 21/7 1811 på en 16 årig pige gav motiv til en kendt skillingvise (Arbog for Lolland Falster 1916 side 122 ff.), og til Steen Steensen Blichers novelle " Skinsyge " fra 1845. Det lød jo spændende, så hjemkommen fra Falster gik jeg på biblioteket og lånte det bind indeholdende omtalte novelle.

Blicher kalder sin novelle for en sandfærdig historie og fortæller om sit kendskab til egnen. Han var fra 1801-03 huslærer hos familien Foss på herregården Holgershåb og besøgte tit præstegården i Gundslev, hvor sognepræsten Didrik Nicolaj Blicher (1746 - 1805) var en bror til Blichers farfar. Blicher fortæller om sognepræsten, at han var en ganske striks mand, kendt i hele sognet for bl.a. ikke at tillade opvarmning af præstegården før tidligst 1.december. Blicher fortæller morsomt om, hvordan præstens fire døtre og konen Mette Povlsen arbejder i køkken og bryggers med store vanter på. Andetsteds har jeg nu læst følgende om den gode Didrik : " han var mere end almindelig dygtig, en fast og urokelig karakter, han var vittig i samtalen, hans tanke var klar og han bevarede altid den anstand og fine levemåde, han i sin ungdom, som hovmester hos greve Moltke på Bregentved, havde tilegnet sig. Var en ganske udmærket provst, arbejdede med iver paa at forbedre sognefolkenes udvortes stilling, men forsømte dog ikke sit eget " skrevet af en kollega i "Almindelig dansk præstehistorie fra 1870".

Inden vi forlader provstefamilien i Gundslev skal det nævnes, at den ældste af døtrene Elisabeth Christine Margrethe i 1813 bliver gift med Nicolaj Frederik Severin Grundtvig.

Et meget kortfattet resume af novellen er således.

I 1811 var der i Gundslev by som så mange andre steder indkvarteret danske soldater. Vi er i Napoleonskrigenes sidste år, Danmark har siden 1807 været i krig med England, og det er i det hele en meget urolig tid.

Blandt soldaterne var der en hollandsk artillerist ved navn Cornelis. Han var indkvarteret hos landsbyens smed, som havde en smuk 16 årig datter ved navn Bodil. Cornelis forelsker sig lidenskabeligt i Bodil, og han lægger ikke skjul på sin kærlighed, men meddeler den ofte til hende på en meget frembrusende måde. Bodil gengælder imidlertid ikke hollænderens varme følelser. Hun har kastet sin kærlighed på nabogårdens Jens, og heller ikke disse to lægger skjul på deres følelser. Cornelis opsøger nu pigens forældre og anmoder om hendes hånd. Det er de ikke meget for, mest af hensyn til hans udlændighed, men da han fremviser en stor pose med gulddukater og ydermere fortæller, at han er eneste søn af rige hollandske forældre, lover de mere eller mindre deres datter væk. Cornelis vil tage sin afsked og købe en gård i byen." Jeg vil blive her og købe det første sted jeg kan faa. Kan

jeg faa Bodild, skal jeg aldrig forlade dette land" råber Cornelis glad. Pigen er ikke at finde, men det tager hollænderen roligt "Hun kommer nok" siger han. "Jeg gaar nu paa vagt og kommer igen om fire timer, hils Bodild" og han iler glad ud af gaarden.

Nu indlægger Blicher en parallel handling stadig fortalt af ham selv. Han fortæller, at han engang, mens han var huslærer på Holgershåb, var på bekkasinjagt med den kongelige skovfoged i et stort moseområde mellem Gundslev og Holgershåb. I en pause fortæller skovfogeden om en tragisk klapjagt for en del år siden. " på denne jagt var også to bønder med, som skød ret godt. De var begge gaardmænd og naboer derhenne i byen. Den ene var lidt tilaars og gift; den anden var ung og ugift. Nu havde der i nogen tid været snak om, at den unge mand besøgte den ældres kone, naar hendes mand ikke var hjemme ". Skovfogeden fortæller videre : " da vi har denne saat falder det saaledes, at begge disse bønder bleve sidemænd - de stode der histhenne mellem rugagrene og mosen - der faldt dygtigt vildt den dag, for der blev skudt godt, og klapperne gik jo ogsaa meget godt. Saa kommer der blandt andet en ræv frem mellem de to bønder. Den gamle skød et godt stykke førend Mikkell kom i linien ; men han skød forbi. Den unge lod ham trække frem, til han var kommen lige i linien. Saa skød han, traf ikke ræven, men sin sidemand, som saa døde paa stedet - kort at fortælle; det blev betragtet som en vaadesgerning. men et halvt aar efter giftede drabsmanden sig med den andens enke. De levede godt sammen og fik en lille pige, som nu er en syv, otte aar - Gud alene kjender sandheden, men jeg har mange gange set lygteemanden dandse her om natten, og det huer mig ikke. Somme mene, at det ikke er gjengangeri men varsel for en eller anden ulykke eller Misgjerning her i nærheden ". Lidt efter fortsætter han : " de her omtalte ægtefolk var den skjønne Bodilds forældre, og er de blevne forenede ved en forbrydelse, som jeg dog nødig vilde troe, da er her opfyldt, hvad profeten siger : " Forældrene spiste sure æbler, derfor ere børnenes tænder ømme ". Afslutningen på historien får vi i 1812 hvor Blicher er bosiddende i Jylland. En hjemvendende artillerist fortæller om afslutningen på Cornelis eventyr med pigen.

Han havde ligget i kvarter med Cornelis på pigens fars gård og lovet hollænderen at være forlover ved hans bryllup med den skønne Bodil.

Jennum, det var artilleristens navn, fortæller således : " Det gik på en anden leed. Nu skal I høre ! men det er ellers ikke til at grine ad. See! saa var jeg en dag paa vagt med mange andre. Og som vi sidde i vagtstuen, og snakke og synge, og slog tiden hen, som vi kunne bedst, saa kommer Cornelis ind til os. Han holdt hans hænder paa ryggen, og stod og gloede paa os -een efter en anden ; og han saae fæl ud, og det krøb i mig, for jeg tænkte, som sandt var, at der var noget i stykker. Vi ser paa ham, men han siger ingenting. Saa medeet smider han en kniv paa bordet. Det var en foldekniv, og den var blodig baade paa bladet og paa skaftet. jeg rejser mig op og siger : " Hvad har det at betyde ?" Det betyder, svarede han , " at jeg har stukket een ihjel. Kald på Captainen ! Jeg vil arresteres og stilles for en krigsret". Og da captainen kommer fortsætter han : " Jeg har ikke andet at bede om, end at jeg snart maa komme af med livet, og at

Jennum maa være med at skyde mig, han vil nok gjøre mig den sidste tjeneste ærligt og godt.

Da captainen forlangte at få at vide, hvad der var sket, svarede han : " Døden og djævelen, jeg har dræbt min kjereste, fordi hun bedrog mig og lagde sig efter en anden. Det er hele sagen".

Det er sandt, fortsætter Jennum nu : " Jeg har endnu ikke fortalt, hvordan det kom sig, at Cornelis blev saa urimelig ond paa den stakkels pige. See kuns ! det var samme dag, han havde bejlet - til forældrene at forstaa, thi hun var jo ikke hjemme dengang. Men hvor var hun saa ? ingen andre steder, end hos Jens, hendes rigtige kjereste. De kjellingede for hinanden, og kystes, og, som de vil veed, at unge folk kan bære sig ad. Det var nu i hans Fa'ers port, at de var samlede, og porten var lukket. Saa skulle det træffe sig saa slemt, at Cornelis i det samme kommer forbi paa gaden, og høre hvad de to snakke derinde, og seer igjennem en sprække, hvad de tage sig for. Saa bliver han malisjøs, løber hjem i sit kvarter der ved siden af, taer sin kniv, og om igjen i porten. Jens var der ikke, og det var hans lykke. Men Bodild ville til at gaa, og havde faaet portdøren halvt op, da Cornelis møder hende, og jager kniven ind under hendes venstre bryst. Han har ramt lige i hjertet, for hun segnede ned, og var i det samme øjeblik død som en sild".

Hermed var min landsmands beretning ude, slutter Blicher. Cornelis blev dømt til at halshugges, men han fik ikke lov at begraves ved sin elskede på Gundslev kirkegård, de gravede et hul uden for kirkegårdsmuren, og der smed de ham i.

Steen Steensen Blicher er en af mine yndlingsforfattere, og denne novelle har hele hans register af dramatik og dette skær af vemodighed, som vi kender så godt. Blicher vender jeg senere tilbage til, men nu havde jeg fået blod på tanden og gik på jagt efter den originale historie.

På Landsarkivet for Sjælland, som ligger på Jagtvejen i København finder jeg i " Aarvog for Lolland Falster 1916 " omtalte skillingvise.

Gammel vise.
Pigemordet i Gunslev 1811.
(Meddelt af fru Anna Pedersen i Lommelev)

En sørgelig vise jeg haver her opsat
alt om en liden pige og saa smuk en soldat
de har hinanden svoret paa ære, liv og sjæl
at giftes med hverandre, men det fik intet held!

Thi da nu hendes fader og moder det fornam,
at hun havde givet sin kærlighed til ham,
da sagde de til hende, du skal ham aldrig faa,
han er jo ej din lige, det kan du nok forstaa.

Det var en søndag morgen, da dette monne ske,
da gik hun til kirke med stor bedrøvelse,
da maatte det sig hælde, hun til sin kærest kom,
hun næppe turde kaste et øje til ham om.

Hun ej paa ham mon agted, hun gik sin egen vej,
hun lod i sine fagter, som hun ham kendte ej;
thi det er saa beskikket, der altid være maa
en aarsg til ulykken, naar den skal foregaa.

Da hun nu hjem var kommen og havde spist sin mad,
saa gik hun ud i marken, men kun lidet glad;
da han nu dette mærkede, hun ene der mon staa,
han havde ingen ro paa sig, men straks til hende gaa.

O, hør min søde pige, staar du ej ved dit ord,
saa er det jo forgæves, hvad vi hinanden svor,
thi du mig forekommer ret saa besynderlig,
du haver vist i sinde at vil forlade mig.

Hun derpaa monne svare : Jeg det saa nødig vil,
men mine forældre de tvinger mig dertil,
de har mig dig forbudet, og det saa strengelig,
O Gud hvad skal jeg gøre, jeg er ulykkelig !

Han derpaa straks mon jage en kniv i hendes bryst,
saa gav hun et skrig ud af højeste bryst ;
han hende slog paa munden og foer derpaa af sted,
til vagten han monne rende, alt aabenbarede.

O, hør i mine venner, som her i vagten staar,

jeg beder eder, kære, gaa hen til vor major
og melder ham om dette : jeg haver med en kniv
saa ynkelig berøvet min kæreste sit liv.

I aaret 1811 vi monne dette skrev,
i Gunslev paa Falster den gerning han bedrev;
derfor han nu sit hoved for øksen lade maa,
for saadant mord, som dette, er ej pardon at faa.

Det var en hjertens jammer med denne unge mø,
hun laa i fire dage og kunne ikke dø;
det kan enhver vel tænke, at der stor sorrig var
især for hendes moder, som hende baaret har.

Hun var jo som en rose, saa yndig saa hun ud,
hun 16 aar tilfulde ej levet har endnu,
den tid hun monne lade sit unge liv og blod,
alene for hun gjorde sin kæreste imod.

Helene Strange.

Det var to forskellige udlægninger af den tragiske hændelse, men begge fiktion, så nu gik jeg på jagt efter de virkelige kilder.

Medens jeg er på landsarkivet bestiller jeg hos arkivaren "Kirkebogen" for Gunndslev sogn og finder her præstens korte og lakoniske ord :

" Margrethe, datter af husmand, bysmed i Gundslev sogn Søren Larsen og hustru Maren Jensdatter 16 1/4 år døde 23/7 1811. Ved det optegnede forhør og den skete obduktionsforretning erfarede, at hendes død var følgen af et knivstik, som to dage tilforn tilføjet hende af en artilleri-fourer Simon ".

Nu ville jeg gerne have en så præcis skildring som muligt af den ulykkelige hændelse. Her tænker jeg naturligvis på datidens aviser, men spørgsmålet er, om der overhovedet eksisterede nogen avis på Falster i 1811. Nå, men københavnerraviser, de eksisterede, det vidste jeg fra tidligere.

Af sted til universitetets avislæsesal i Fiolstræde. Der var kaos. I disse år renoveres Universitetets biblioteker og læsesale såvel på Vor Frue Plads, som på Slotsholmen. Det samme gælder såvel Rigsarkivet som Landsarkivet. Det giver turbulente forhold for brugerne, men det må man tage med, thi slutresultatet skulle gerne give alle meget bedre forhold.

Jeg fandt ikke noget i københavnerraviserne, men er så heldig, at Lolland Falster Stifttidende (start 1806) har en kort omtale af den af mig søgte begivenhed.

Citat :

" Indenlandsk.
Maribo den 29 juli.
(af udgiveren)

Den 21. juli mod aften dræbte en artilleri-foureer i Gundslev bye paa Falster en bondepige, med hvem han ville være kjæreste. Hun var smedens datter der i byen og faa maaneder over 16 aar. Forældrene skal ikke have ønsket partiet, og pigen formodentlig havt øje til et andet mandfolk. Fortrydelig derover anholder han gjentagne gange om hendes samtykkende erklæring. Det hun vedholdende nægter ham samme, lokker han hende ud i den bondes baggaard, hvor hun tjente, hen bag en halmstak, hvor han legger hende i sin venstre arm, erklærer at ville dræbe hende, ifald hun endnu denne gang nægtede at ville ægte ham. Da hun standhaftig vedblev at give han afslag, stak han hende med en kniv gennem brystet ind i den venstre lunge. Han lod hende da ligge og løb selv til vagten for at angive mordet. Pigen døde 48 timer derefter.

Morderen er en udlænding af fødsel, har længe været beruset af forlibelsesgriller. Forresten et ordentligt, ikke uvidende menneske".

8 dage er der mellem hændelsen og offentliggørelsen af den. Det lyder voldsomt for os, men vi må huske på, at telefon og telegraf først så dagens lys sidst i 1800 tallet, så kommunikationen foregik langsomt. Endvidere skal nævnes, at Lolland Falster Stifttidende kun udkom 2 gange om ugen. Reportagen er kort og klar, og i et sprog, der ikke ser ud til at være skrevet for 185 år siden.

Hermed fik vi kirkebogens korte lakoniske meddelelse uddybet, men nu gik turen igen til Landsarkivet for Sjælland på Jagtvej i København for om muligt at finde de civile eller militære myndigheders behandling af sagen. Vagthavende arkivar henviste mig til følgende dokumenter.

1. Fogedprotokollen for Falster Birk omhandlende årene 1802 - 16.

2. Foged - Dokumenter for samme område omfattende årene 1804 - 18.

Sagerne var ordnet efter år og måned så jeg fandt let frem til de rette papirer og kunne gå i gang med det vanskelige job at oversætte de gamle dokumenter. Her var tale om to tykke pakker dokumenter, som ikke havde været åbnet i årtier, de var ikke alene støvede, men krøllede og blegnede, så det mange steder var svært overhovedet at læse dem. Yderligere manglede ca. 1 cm af dokumenternes højre side, der var mørnet bort. De var skrevet med gotisk skrift, men gud ske lov af en omhyggelig " skriver ", ellers ved jeg ikke, hvad jeg skulle ha'gjort.

Efter mordforsøget på den unge Grethe Sørensdatter, som jo desværre 48 timer senere bliver til mord, iler den chokerede Artilleri-fourer til den vagthavende og melder om hin ulykkelige hændelse.

Datidens øverste politimyndighed var fogeden, hans indførelse i " Fogedprotokollen " bringes her i citat :

" Anno 1811 den 25 juli indfandt fogden ved Falsters Birk, kammerråd Dahlstrøm, ved underskrevne konstituerede fuldmægtig Kruse, sig i Gunsløw for at være til stede ved obduktionsforretningen, som skete af provincialfysikus hr. Brødstrup af Maribo og distrikskirug Nielsen af Nykøbing, hvilke var kaldt af bemeldte kongens foged, for at foretage ovenførte forretning over pigen Margrethe Sørensdatter, som sidstleden den 21. juli dennes blev tilføjet det stik i hendes venstre bryst af artilleri-fourer Simon, som forårsagede hendes død den 23. dennes. Fogden fandt det uforødent at optage forhør over tildragelsen, da der alt i gaar fra de militæres side var foranstaltet forhør optaget over anførte tildragelse, hvorfor fogden maatte anmode den tilsteværende auditor hr. Brødstrup om en udskrift af det optagne forhør, saa snart samme bliver sluttet, for at vedlægge denne protokol.

Efter at anførte herrer læger havde foretaget obduktionen over bemeldte døde legeme, afgav disse en af dem forfattede " vise repertum " til dette protokols, der saaledes, og fogden derefter eragtede det døde legeme maa paa sædvanlig maade og med sædvanlig ceremoni begraves på Gunslew kirkegaard. Forretningen derefter hævet.

datum ut supra -

C. Kruse

til vitterlighed.

Hans H.M.S Michelsen

Jens Svendsen

Man kan synes tingene går lidt langsomt, men det er set med nutidens briller. I 1811 er telegrafene og telefonen opfindelser, som ligger årtier ude i fremtiden, og al transport såvel civilt som militært foregik med hestekraft.

Som et bilag til retsmødet 24/7 i Gundslev foreligger feltskærer Webers erklæring om undersøgelse af pigen dateret Nykøbing den 23/7, men selve undersøgelsen foretaget 22/7 om morgenen, medens pigen endnu levede. Her følger kirurgens erklæring.

Teksten indledes med Auditor Bræstrups forelæggelse: Citat

" Til General Major Varendorff ".

" Fremlagt i et retsforhør i Gundslev 24/7 1811 ".

" Litra" er en udtalelse af regimentskirurg Weber, der i distriktskirurg Matzens fravær har foretaget en undersøgelse" visum repertium ".

" Den 22.juli om morgenen tidligt blev jeg tilkaldt til pige Margrethe Sørens Datter i Gundslev, som var bleven stukket med en kniv i brystet. Jeg fandt ved undersøgelsen, at kniven var gaaet ind mellem 3. og 4. ribben, den skærende del var gaaet 4 tommer (en tomme = 2,165 cm) dybt ind i brystet og læderet lungen betydeligt. Saaret var 1 tomme langt.

Efter distriktskirurg Engels udsagn, som flere bevidnede, havde pigen tabt megen blod og et stykke af lungen var stødt ud af saaret, som han saa bragte ind. Han undersøgte saaret med en bøjelig sonde, som man ogsaa meget let 4 tommer lang kunne indføre i brysthulningen.

Han havde da forbundet hende efter de foreskrevne regler og givet de fornødne medikamenter.

Jeg fandt tilstanden efter saarets vigtighed temmelig vel. Hun havde sovet godt om natten. Hun respirerede temmelig godt. Tørsten hun havde faaet var meget mindre. Ligeledes er feberen ikke meget høj. Men omend saaret ej er "absolute lethale" saa staar hun dog i fare for ikke at blive restitueret, hvilket man ved slige læsioner ej bestemt kan angive ".

Nykøbing den 23.juli 1811

Hvilket hermed bevidnes af

H.G.Weber

Regiments Kirurg

Fremlagt og acteret i et krigsforhør i Gundslev juli 1811.

Bræstrup.

(Regiments Auditor)

Nu følger den melding, som garnisonskommandanten for 6. kompagni major von Friboe afsender til hovedkvarteret i Maribo på Lolland, den lyder i oversættelse :

" Her paa stedet har håndt sig den ubehagelige sag, at fourer Carl August Simon har stukket en pige ved navn Grethe Søren Smeds datter med en kniv i brystet, formodentlig af jalousie, da han har friet til hende, dog var ingen nærværende.

Efter udsagn fra Kirug Engels skal saaret han har undersøgt og behandlet være saa, at pigens liv er i fare.

Jeg anmoder derfor Deres velbårenhed lovformeligt og snarest at forhøre ham her i Gundslev for snarest at faa den sag undersøgt.

Ligeledes anmoder jeg om at regimentsfeltskærer Weber maa være til stede for at give sin" visum expertum af sagen ".

Gundslev den 21 th. juli 1811 / von Friboe.

Det der slår én, er det stive militære system, som ikke tillader et øjeblikkeligt forhør af de implicerede, man skal først indhente overkommandoens tilladelse. Det skal, som vi senere vil erfare, blive skæbnesvangert, idet pigen dør uden tilsyneladende at være afhørt. Sagen udvikler sig derfor også på dramatisk vis for Carl August Simon, idet der nu er tale om drab.

Det næste dokument er selve forhørsprotokollen, som fogeden jo har forlangt at få en kopi af, og det er denne jeg citerer i det følgende :

Slesvigske infanteriregiment.
Justitsprotokol 15 - 24

" Aar 1811 den 24 julii nedsattes i Gunneslev paa Falster efter beordring af kommandanten for 4. armé generalmajor von Varendorff et forhør under ledelse af kaptajn Schultze, løjtnant af artilleriet Koføed og secondløjtnant Myohl.

I anledning af at artilleri - fourer Simon stak pigen Grethe Sørensdatter i brystet med en kniv.

Forhøret ønskes her i major von Friboes garnison, fordi man formoder at sagens opklaring vil være lettere.

Da auditøren tilfældigviis var permitteret til Laaland den 21th., da meldingen fra major von Friboe indløb, og han først den 22th. om aftenen returnerede, havde intet forhør indtil i dag kunne commanderes, og da den stukne piges udsagn formentes at kunne med større bekvemmelighed til sagens oplysning i det militære forhør, og hun, efter regimentskirug Webers udsagn endnu kunne ventes at leve i morgen tiidlig, havde man endnu ikke begæret hende af den civilie øvrighed forhørt, men da pigen i nat var død, var det nu ikke muligt at erholde hendes forklaring.

Til grund for sagen lægges at acta nummer 9 melding fra major von Friboe saaledes.

Næste dokument er et referat af selve retsmødet.

Citat :

ad generalia.

" At han hedder Carl August Simon, født i Berlin, 24½ aar gammel, ugift, luthersk af religion.

Af profession formuskærer. Har ligget 1 aar ved det 3. preussiske artilleriregiment, hvorfra han efter slaget ved Lybeck i 1806 kom hertil, og han har siden i 4 aar og 8 maaneder tjent som underofficer og fourer ved den danske artilleribrigades 6. kompagni.

Han har aldrig hverken i Preussen eller her været i forhør eller krigsret, men har engang i Rendsborg faaet 5 dages arrest for munderingstyveri fra brigaden.

Han kender krigsartiklerne, da han den 21. bliver arresteret."

ad specialia.

" At hani omtrent 6 maaneder har været bekendt med pigen Grethe Søren Larsen Smeds datter, og at de havde lovet hinanden bestandig troskab, saa at naar de var sammen, var som de ej nogensinde skulle adskilles.

Han havde ogsaa talt til hende om ægteskab. Tiden hertil var ikke bestemt. Pigens forældre var vidende om forholdene og havde intet derimod.

Hun havde for omtrent 2 maaneder siden sagt, at hun ej længere ville have med ham at gøre, hun havde ingen anledning givet til dette ønske.

Han bad hende om endnu at vedblive at være hans, da hun dog ej kunne give nogen aarsag til, at de ikke skulle være forbundne, og efter 1-2 dages forløb var de igen blevet forligte.

Omtrent 14 dage efter havde hun igen erklæret, at hun ej længere ville være bundet til ham. Saavidt han ved, sagde hun det til pigen Anne, tjenende hos bonden Anders Myller her i byen. Denne gang bad han hende ogsaa holde forbindelsen, naar det forrige forhold var oprettet mellem dem.

Endelig havde hun igen om løwerdagen den 20th. om aftenen erklæret deres forbindelse for at være ophørt og ej havde ville give efter for hans instændige beden. Han gik hjem bedrøvet, men ikke opbragt mod hende. Denne samtalen forefandt uden for hendes husbond Jens Rasmussen Stries gaard.

Han talte atter med hende men uden virkning søndag morgen klokken 8½. Han var i kirken om formiddagen, hvor ogsaa hun var, han ville havde talt med hende, men hun gik før han. Han havde da ej noget ønske om at skade hende. Da han havde spist, ville han atter gaa til hende og tog, før han gik, en med ham liggende i kvarter hos Hans Hambe, artillerist Niels Hansens kniv, som han havde brugt til at spise med, og som han ofte havde hos sig i lommen.

Hun var i begreb med at gaa hjem til sine forældre. Han bad hende nu atter forny deres forrige forbindelse og erindrede hende om løftet, men hun svarede, at hun kun havde lovet ham at være tro, men at hun ej vidste betydningen deraf. Hendes husbond og madmoder var i stuen. Han følte ingen

vrede mod hende, men kun en dyb sorg.

Da hun gik fulgtes han med hende og fornyede sin bøn, men det havde ingen virkning. Han gav hende af egen drift 1 Rigsdalerseddle. Han havde før givet pigen penge. Hun ville først ej modtage den, men beholdt den efter hans begæring og gemte den i barmen. Han var meget høflig mod hende, bad hende inderligt, men hun afslog. Han saa, at Rigsdalerseddlen tittede frem, og at hun var ved at tabe den. Han ville tage den og stikke den i lommen, da han ej synes, at pigen skulle have den, naar hun var saa utro mod ham, fortjente hun den ikke. Han følte endnu ikke nogen stærk vrede mod hende, men da han stak haanden i lommen mærkede han kniven og fik, da hun just i dette øjeblik sagde, at hun ikke ville have noget med ham at gøre, den ide at bruge kniven, men er ej sikker paa, om han ønskede at skade hende, eller blot at give hende et saar. Han holdt hende da om livet, lukkede kniven op og stak den i hende uden at vide, om han stødte haardt til, eller hvor han traf. Han løb til vagten, da han øjeblikkelig angrede gerningen, og han hørte, at pigen raabte, at hun nu ville være ham tro.

Gerningen fandt sted paa en indhegnet plads uden for hendes husbonds port ud til gaden. Han løb til vagten og sagde, at de skulle arrestere ham. De spurgte ham, om hvad han havde gjort. Han viste dem sine blodige hænder og sagde, at de skulle gaa til pigen og se, om hun endnu levede.

Komandosergenten arresterede ham. Han bad sergenten melde gerningen til majoren og forbød dem at redde ham, for hvad han havde gjort.

Han bad vagten sende bud og spørge om pigens tilstand, men de maatte ikke sige, at det var ham, der sendte bud. Han kunne intet mere sige til oplysning, men angrede bittert, hvad han havde gjort.

Komandosergent Friderich Chenon fremstod og forklarede, at han af Hornblæser Ole Andersen søndag eftermiddag erfarede, at denne havde talt med en skomager, som havde opdaget pigen og ugerningen.

Deponenten, som ej straks ville tro det, løb straks, efter at have sendt bud efter kirurgen, efter Simon, som han saa siden hørte var løbet til vagten. Han traf ham og artillerist Anders Petersen i vagten. Han spurgte Simon, hvad han havde gjort? Han sagde, at han havde begaaet en forfærdelig handling. Han sagde da, at han maatte arrestere ham, hvilket ogsaa lod sig gøre, og han lod da til at være ved sine fulde sanser.

Deponenten, som har kendt Simon, medens han har tjent her i kompagniet, har intet ufordelagtigt om ham, han har dog altid været et meget hidsigt temperament. Deponenten sagde, at han ofte havde været i en saadan tilstand.

Han havde aldrig været forfalden til drik. Om forholdet til pigen ved deponenten intet bestemt. Han er dog bekendt med, at de meget heftigt elskede hinanden, og han har sidst set dem samme morgen, men ej talt med dem, og ej at have fortiet noget hertil.

Derefter fremstod skomager Claus Broberg af Gundslev.

Han forklarede, at han om søndagen kl. 1½ havde lagt paa sengen og hørt skrig. Han spurgte sin kone, hvad det kunne være. De løb begge ud paa gaden og saa da, Simon løbe henad vagten til. Han saa sig tilbage uden at svare

paa spørgsmaalet om aarsagen hertil.

Pigen laa næsegrus til jorden og blødte. Deponenten og hans kone gik da hen til hende og fandt kniven liggende ved hende. Hun raabte : " Hvem vil frelse mig for dette ". Hun gik saa med deponentens kone, som ledte hende ind i stuen, medens han løb hen til hendes forældre og husbond. Da han kom tilbage, sad hans kone og holdt paa saaret. Der gik nok henad 1 time, inden kirurgen kom. Hun var dødbleg, læberne blaa, og blodet strømmede ud af brystet paa hende.

Kirurgen fik hende til besindelse igen, hvorpaa hun begærede at komme i seng. Han forbandt hende. Hun kunne til en tid ej faa vejret, uagtet hun kunne tale, men faldt tilsidst i søvn og sov en 2-3 timer, hvorefter hun snakkede meget godt. Hun fortalte " det " om løwerdag aften, om hvordan Simon havde sagt det. Ligesom det om søndag morgen, tillæggende at Simon, da hun nægtede at være ham forbunden, havde givet hende en ørefigen sigende, at hun ej var bedre værd end at slaa ihjel.

Hun fortalte derefter, at hun, da han kom igen om eftermiddagen, ligeledes havde sagt, at hun ej længere kunne være forbunden med ham, da hendes forældre ej ville det, og at hun desuden ej kunne holde sig til ham, efter den behandling, han samme morgen havde vist hende.

Da de var kommet udenfor porten, gik han med sin ene arm om hendes liv og med den anden ved siden. Da hun sidste gang havde sagt nej, løftede han den højre haand og stødte hende kniven, som hun ej kendte før, i brystet. Hun har efter deponentens mening bestandig været ved sin samling og har talt af og til.

Samme eftermiddag klokken 3 efter den tid havde hun blot set til de tilstedeværende og synes at kende dem. Om rigsdalersedlen har hun ej talt. Der fandtes i hendes barm en 2-3 tolvskillingsedler. Om Simon har hun heller ej talt, hvad deponenten har hørt.

Demissus.

Simon, hvem disse forklaringer foreholdt, tilstod i krigsretten, at Chenons og ligeledes Brobergs (forklaringer) saavidt han kan være vidende, er i det indeholdte.

Han tilstod, at have givet pigen en ørefigen om morgenen, dog sagde han, at dette var kun i spøg, og at han havde sagt, at hun ej var bedre værd end at slaa ihjel, ved han ej bestemt, men tror det ej.

De tolvskillingsedler som fandtes hos hende var ej fra ham, og omtalte rigsdalerseddel havde han samme morgen faaet i lønning.

Han havde den søndag morgen , hvor han gav hende en ørefigen, bedt hende om to stykker papir, som han havde tegnet. Da han fik dem, rev han dem itu, dog siger han den morgen ej at have været hidsig.

Derefter fremstod konstabel Niels Hansen, som genkendte den i forhøret fremlagte kniv, med hvilken pigen var stukket, og som befandtes stadig blodig. Den havde sidst i søndags lagt i vinduet, men han vidste ej , om Simon siden tog den. Han glemte undertiden at tage den. Han brugte den baade til at spise og radere med.

Simon gik før deponenten fra stuen. Han har den dag ej talt med Simon uden noget meget ubetydeligt og ikke hørt ham tale om at dræbe pigen eller nogensinde hørt ham tale ilde om hende.

Den fremlagte kniv, som var en noget slidt, men meget skarp foldekniv, og som det med een haand var muligt at aabne, havde, da deponenten sidst havde den, været lige saa skarp, som den nu fandtes.

Dimissus.

Herefter fremstod den dræbte piges husbond Jens Strie. Han sagde, at han ofte havde set Simon komme til pigen og mærket, at de var gode venner. Han saa ham komme ind i stuen søndag morgen, da pigen var ved at gaa til kirken, men hørte ej, at de talte med hinanden, eller at Simon gav hende en ørefigen. Senere kom Simon efter at pigen havde spist, men da hørte deponenten heller ej, at de talte sammen, blot at de gik sammen ud af gaarden. Men han ved intet om det skete, før skomager Broberg kom og fortalte ham det. Iøvrigt ved han intet.

Dimissus.

Derefter fremstod skomager Brobergs kone Sidsel Larsdatter.

Hun forklarede sig helt i overensstemmelse med hendes mand. Hun forklarede, at hun i 2-3 timer holdt paa saaret, indtil det blev forbundet. Hun har ej hørt pigen, som blev i hendes hus til hun døde, tale om aarsagen til drabet. Hun havde blot hørt hendes moder fortælle denne.

Derimod siger hun at have spurgt hende, om hun ønskede at se Simon, hvortil hun svarede nej, men at hun ej havde noget imod, at han slap for arresten, og at hun aldrig siden ville bære noget nag til ham.

Hun ved, at Simon og pigen var gode venner, og at hendes forældre havde behandlet hende haardt af denne aarsag, og at Simon af den aarsag havde villet tage livet af sig, fordi han ej ønskede, at hun skulle lide for hans skyld, men at hendes mand den gang havde bedt ham fra det. Derimod havde siden forældrene, da de mærkede dette, tilladt ham at være deres datters kiæreste.

Pigen havde sagt til regimentskirurg Weber, at hun ej heller om søndagen havde været vred paa Simon.

Dimissus.

Broberg, som atter fremstod, forklarede, at han en gang i foraaret af sin kone havde hørt, at Simon, som i den tid var fortørnet over, at smeden ville forhindre hans forbindelse med den nu dræbte pige, var gaaet med noget inden for kappen, som saa ud som hans sabel, ud i marken, og da der var folk der, hvor han først ville gaa ind, var gaaet af en anden vej. Deponenten var da gaaet efter ham, da han var noget fra, saa han noget blinke som den uddragne sabel, dog saa han ej, at han havde denne, da deponenten kom til ham. Han fik ham da overtalt til at gaa tilbage med sig og snakkede paa tilbagevejen, om at han skulle slaa tanken om pigen af

hovedet. Dette havde Simon ogsaa lovet, men sagt, at det var saa meget vanskeligt, da det var ham saa ondt at skulle forlade hende. Han fik ham med sig, men lidt efter gik han atter bort, hvorefter 2 underofficerer gik efter ham og bragte ham tillige med sablen tilbage. Disse blev ved ham i nogle dage.

Dimissus.

Simon forklarede, at han intet med bestemthed kunne erindre, da han i den angivne tid havde været noget fra sig selv af bedrøvelse over, at han ville foraarsage pigen ubehageligheder. Han erindrede blot, at Tysol og Vogt i 2-3 dage og nætter bestandig været hos ham for at passe paa ham.

Hvorpaa dimitteredes Broberg og hans kone.

Hvorpaa fremstod pigen Bodil Hansdatter tjenende hos Simons vært Hans Hambe. Hun forklarede, at have været i stuen, da Simon spiste om søndag middag, men havde ej set, om han brugte nogen kniv, eller han tog Niels Hansens med sig. Videre ved hun ej i den sag.

Dimissus.

Derefter fremstod Kirug Engels, som forklarede, er der ikkun var forløbet 1 time fra den tid, pigen var stukken, til hun blev forbundet. Hun var først uden samling, men kom siden til det efter at have sovet. Han har hver dag hos hende og spurgt om aarsagen til Simons handling, og hun havde lovet at fortælle ham det, naar hun kom sig, og da han ellers havde forbudt hende at tale, ville han ej friste hende til at fortælle den. Efter at regimentskirugen havde været hos hende, har han soigneret hende efter de givne forskrifter. Hun blev bestandig svagere, kunne fra klokken 2 i gaar eftermiddags ej mere tage medikamenter eller tale, og hun døde klokken omtrent 10 i gaar aftes.

Dimissus.

Hvorpaa fremstod Jens Stries kone Anne Jens Datter, som forklarede, at hun havde seet, at Simon var hos dem i søndags formiddag, inden pigen gik i kirke, men at hun ej har hørt, hvad de talte sammen om, da hun var meget lidt i stuen. Om eftermiddagen havde hun ej seet ham være der, da hun paa den tid ej var hjemme, og har eller ingen forklaring at afgive.

Dimissus.

Herefter fremstod smeden Søren Larsen, den dræbtes fader, som udtalte, at

han siden paaske havde viidst, at Simon og hans datter elskede hinanden. Hen var i begyndelsen imod, og han foreholdt hende det alvorligt. Han behandlede hende haardt fordi, Simon ej var hendes ligemand, og fordi hans datter var saa ung, nemlig først 16 aar den 2.maj d.aar, men da han mærkede, at det ej kunne nytte at sætte sig imod, gav han efter og tillod siden at Simon kom i hans hjem.

Han var der igen i søndags, før han gik i kirken, og der talte han med deponentens datter, som med ham kom derind, uden at deponenten kunne mærke, at der mellem dem var uden forstaaelse, at se for ham.

Han var efter kirken derinde. Han saa ham ej siden.

Skomager Broberg kom løbende efter deponenten og hans kone, som da kom til hans hus og var til stede ved forbindingen. Han har siden næsten bestandig set til hende, men ej hørt hende fortælle aarsagen, hvorfor Simon havde stukket hende. Hun har tilgivet Simon alt og sagt, at hun aldeles ej ville tilregne ham det.

Deponenten tilgiver ham ogsaa fuldkommen, da han tror, han har gjort det i en slags vildelse.

Deponenten har ej villet spørge hende om aarsagen til drabet, da hun maa-deligen kunne tale, og han har besværligt med at høre.

Han har ellers aldrig erfaret noget ondt om Simon, ej at han nogensinde har handlet i vildelse.

Dimissus.

Herefter fremstod forrige deponents kone Maren Jensdatter, som forklarede sig i aldeles overensstemmelse med sin mand tillæggende, at Simon havde været hos dem. Noget efter kom hendes datter ind. Hun var den gang endnu ikke paaklædt, og den gang kunne man ikke mærke nogen koldsindighed fra nogen af siderne, tværtimod havde han tilbudt hende at forbinde en daarlig fod, som hun havde. Derpaa var de gaaet bort og kommet igen, da de skulle i kirken, for at laane en psalmebog, hvilken datteren siden havde bragt igen og da sagt, at hun om eftermiddagen ville komme derind.

I tillæg til hendes mands disposition forklarede hun ogsaa at have erfaret derefter.

Derefter var skomageren kommet til dem, i hvilken henseende hun er aldeles conform med sin mand.

Hun havde spurgt datteren den første nat om aarsagen til Simons handling. Hun havde da svaret, at hun havde alt om morgenen den dag sagt, at hun ikke længere ville have noget med ham at gøre, og at han da havde givet hende en ørefigen sigende, at hun, naar hun ej ville have ham, ikke var bedre værd end at slaa død.

Da moderen spurgte hende om, hvorfor hun ej før, da hun om formiddagen var hos hende, havde talt derom, sagde pigen, at det ej var værd at tale om en ørefigen, og at hun ikke brød sig derom. Hun fortalte videre, at hun om middagen, da hun gik bort fra sin husbonds gaard, atter havde sagt, at hun ej længere ville have med ham at gøre, da han herom havde spurgt hende, herpaa havde han sagt : " ja, vil du det ikke, saa skal jeg lægge dig det

paa stedet", hvorpaa han havde stødt hende med kniven, som hun hidtil ej havde seet, idet han satte en haand haardt i ryggen paa hende.

Deponenten havde nu spurgt hende om aarsagen til, at hun havde sagt ej længere at ville have med ham at gøre. Hun havde nu meget besværligt ved at tale. Hun har ej hørt sin datter sige, at hun tilgav Simon.

Det ovenanførte om de af Simon brugte udtryk havde pigen sagt, efter at hun havde sovet, dog ved deponenten ej, om hun dengang var ved sin fulde samling.

Da deponenten inden i øvrigt tilbød sig at ville beedige sit udsagn, og da forhøret ej skønnede, at 1 - 13 - 16 hertil kunne være til hinder, blev hun, pr. heria adm. de perjuria vit, taget i ed angaaende denne hendes forklaring.

Hvorpaa disse deponenter dimitteredes, efter de først havde udbedt saa megen skaansel som muligt mod Simon.

Broberg, som atter fremkaldtes, erklærede nu, at han, da pigen havde fortalt om de ord, som Simon, da han gav hende ørefigenen, skulle have sagt, kom ind i stuen og ej ret hørte dem, hvorfor han ej dristede sig til at beedige dette, derimod bekræftede han med sin øvrige forklaring tillæggende, at hun havde sagt, at han, da han stak hende, havde brugt de af moderen omtalte ord.

Deponent Tysol, som herpaa indkaldtes, forklarede, at han engang i for-aaret, som af Broberg forklaret, og af Simons tildeles tilstand, var gaaet tilligemed underofficer Vogt efter Simon, som man mente ville dræbe sig selv, og havde da fundet ham paa marken med sabelheftet mod et træ og klingens mod sit bryst. Han var ved deponentens ankomst bleven forskrækket og havde kastet sablen. Han syntes da at være i vildelse, men aarsagen ved deponenten ej. Deponenten og Vogt havde da i 3 dage og nætter blevet hos ham, i hvilken tid han næsten bestandig var fra selv og ville bestandig fra dem. Efter den tid kom han vel til orden, men var dog i lang tid melan-kolsk. Aarsagen hertil vidste deponenten ej, men hørte tale om, at hans kiærlighed til den nu dræbte pige var aarsagen. Simon sagde det ej selv, men talte vildt og ville bestandig tage sin vagttørn fra sig.

Dimissus.

Underofficer Vogt kunne ej forhøres, da han ej opholdt sig her.

Simon vedblev, uagtet de alvorligt formanede ham at bekende alt, at gentage, at han aldeles ej erindrede, at han, da han gav pigen ørefigenen, havde sagt de af hende nævnte ord. Ligeledes paastaar han ogsaa ej at have, som sagt af moderen, omvidnede ord, da han stak hende, at han aldeles ej erindrer dette.

Han vedbliver ligeledes sit forrige udsagn, at han aldeles ej tænkt paa gerningen før i det øjeblik, han fuldførte den. Han var i fuldkommen den tilstand og havde hele dagen kun drukket én snaps. Han kan ej sige, hvad der har givet anledning til pigens forandrede sind. Videre ved han ej at

tilføje, men beder blot om naadigt, da han alvorligt angrrer gerningen, hvorpaa han ogsaa i forhøret viiste tydelige prøver. Han erindrer aldeles ikke, hvad der skete i de dage, hvor Tysol og Vogt paapassede ham, da han i den tid var ganske uden samling. Han har altid været meget heftig, men denne hidsighed har aldrig bibragt ham besværligheder, undtagen denne gang, da han begik drabet, hvorpaa han udførtes til vagten.

Major Friboe som compagnichef erklærede, at Simons opførsel altid havde været ulastelig, at han aldrig havde været hengiven til drik, men ikke været nogen god huusholder, han har ej selv mærket nogen stor hidsighed hos ham, men ved at han i sit forhold mod sine ligemænd har viist denne.

Dimissus.

Da det ej fandtes nødvendigt for det første at afhøre flere personer, og tiden var forløben, sluttede forhøret og bekræftes med underskrifterne.

Schultze

Kofoed

Myohl

Underskrifternes rigtighed bevidnes

Bræstrup

Auditør ved Slesvigske Infanteriregiment

Næste retsmøde, som også bliver det sidste i sagen, afholdes den 13 august. Det fremgår af obduktionsrapporten, som godt nok er dateret den 10. august, men af auditørens påtegning fremgår det, at mødet afholdes den 13. august.

Obduktionsrapport.

Torsdagen den 25. juli 1811 mødte undertegnede i Gundslev, for da birke-dommeren havde henvendt sig med anmodning at obducere det døde legeme af pigen Margrethe i sit 17th. aar søndagen den 21th. henimod klokken 2 om eftermiddagen var stukken i brystet af artilleri fourer Simon med en noget krummet lommekniv.

Udvendigt paa kadaveret sporede vi intet tegn paa nogen voldsom behandling, saaret og nogle enkelte pletter omkring munden undtagen, hvilken gav en formodning om, at maleficanten ej under gerningen ville tilkomme hende denne.

Saaret, som fandtes mellem det andet og tredje ribben i den venstre side henimod brystbenet omtrent 1 tomme langt.

Lidt over en linie bredt var noget løseligt tilheftet to hinanden krydsende hefteplastre. Resten var uden bedækning eller forbindelse.

Efter hendes tilstand værende samlede udseende, var hun aldeles i den tilstand, de afbenyttede læger har fortalt.

Ved at åbne brysthulen forsigtigt kunne man anatomisk undersøge de beskadigede dele mellem muskellagene paa brystet visende ikke ubetydelige blødninger, formodeligen foraarsaget af den læderede intercostal arteria . Kniven havde ved at gaa ovenfra ind, med æggen lidt opad, overskåret intercostal arterien, og ramt paa den underste rand af det andet ribben og punkteret brysthinden (saccus pleurae) den øverste og mellemste lungelap (lobus superior et medius) og ligesaa berørt den nederste lobus inferior, hvilket dog lige saa sandsynligt, efter de tilstedeværende lægers opfattelse, kan være en følge af kompanikirug Engels ligesaa nødvendige som skadelige foretagne undersøgelse, dels med sonde, dels med et stykke voxkabel af en ikke ringe størrelse, hvilket sidste man foreviste.

Fremdeles bemærker vi, at denne lunge var aldeles sammenfalden, uden ringeste spor til tuberculel eller sammenvoksninger. En mængde extra udsivet blod, nok næppe formindsket ved bemeldte sondering.

For neden paa mellemgulvet og næsten over hele brysthulens cellevæv var en udbredt emphysemer.

Forresten var denne hulheds øvrige viscera, hjertet med sit pericardium, den højre lunge o.s.v. aldeles uskadte, og som i den sunde tilstand, hvilket ogsaa var tilfældet med underlivets hulhed, der, for at erfare om pigen maaske kunne være svanger, ogsaa blev aabnet, men hvor alt, noget luft i tarmen undtagen, som rimeligen foraarsagedes af den nærmende forraadnelse, var fuldkommen naturligt, og selv moderen i jomfruelig tilstand.

Vi har ingen tuberculae eller tilfældige sammenvoxninger fundet mellem brysthinden og lungen paa det sted, hvor saaret var anbragt Vulmus, var penetrane pectoris erklærer vi det for absolut lethale.

Mit indskud : De to sidste vigtige linier betyder, at såret ikke var

dødbringende efter de to lægers mening.

Obduktionsrapport fortsat : Imidlertid vil vi med hensyn til behandlingen, uden at inklade os i at bedømme regimentskirurg Webers og kompagnikirurg Engels sygehistorier og angivne behandling, ikke forbigaa, at vi anser den manglende underbinding af den saarede intercostal arterie, i forening med en større forsigtighed i at forekomme den atmosfæriske lufts adgang til den saarede lunge, for at have være lige saa nødvendig som indiceret.

Maribo og Nykiøbing 10 august 1811

Bræstrup
Doctor Medcinæ
og Stifts-Physikus

J.Matzen
Distriktskirurg

Fremlagt i krigsretten den 13. august 1811

Bræstrup

Auditør ved Slesvigske infanteriregiment

Således er ordene. Af efterskriften på obduktionsrapporten fremgår, at den bliver fremlagt i retten den 13 august, altså har der også været et retsmøde den dag. I Landsarkivet fandtes ej mere, hvorefter jeg koncentrerede mig om hærens arkiver på Rigsarkivet. Tre dages hårdt arbejde gav kun små resultater, men dog lidt, der kunne bruges.

Trods indgående undersøgelser i justitsprotokoller, auditørrapporter og mange andre papirer hos både Slesvigsk Infanteriregiment og Artilleriregimenterne, finder jeg hverken referat fra retsmødet den 13. august eller evt senere møder.

Men jeg finder til sidst noget meget vigtigt. I Slesvigske Infanteriregiments 13. Bataljons straffeboek fra 1779 - 1867 finder jeg.

Citat : (oversat fra tysk af mig)

Namen : Carl August Simon.

Rang : Unterofficer.

Verbrechen : (forbrydelse) Mord-tat (mord)

Wodurch erwiesen : (hvorledes bevist) " Er hat das verbrechen gestanden"
" Han har tilstået forbrydelsen "

Strafe : Hinrichtung mit der beil (henrettelse med økse)

Dato fur Urtheils : (dom) 13.8.1811.

Bemerkungen : (bemærkninger) den 27. august 1811 beständig (stadfæstet)

Den endelige afslutning får vi i et referat i Lollaand Falster Stifttidende den 23. september 1811.

(Af udgiveren)

Artilleri-foureren, der for nogen tid siden med morderstaalet gennemborede den piges hierte i Gundslev paa Falster, der efter hans foregivende havde svigtet den troskabsed, hun saa helligen havde tilsvoret ham, faldt den 18de september klokken 10 d.a. ved retfærdighedens straffende arm, som et ulykkeligt offer for sin sværmende haabløse kærlighed.

Skarpretteren fra Nestved fuldbyrdede henrettelsen.

Feltpræsten hr. Møller ledsagede ham til retterstedet, hvor han med hensyn til tid og omstændigheder holdt en saare skøn og rørende tale.

Efter straffuldbyrdelsen blev hans afsjælede legeme lagt i en kiste og af 16 artillerister bragt til Ønslev kirkegaard, hvor det blev nedsænket i gravens skød.

Indtil sit livs sidste øjeblik lagde han en sjælden frimodighed og aands-

nærværelse for dagen. Med sjels fasthed og styrke gik han sin død i møde, dog uden mindste tegn til frækhed eller overmod. Stille og blid underkastede han sig lovens villie. Som et træk i hans sværmende elskov bemærkes. Dagen før henrettelsen tegnede han overmaade skønt med grønt forbogstaverne af sit og sin elskedes navn, slyngende i hinanden. Paa retterstedet udbad han sig som sin sidste gunstbevisning, at en blomsterkoest, som han havde gemt i sin barm, maatte, som det eneste han her i verden havde faaet af hende, blive lagt med ham i kisten, som og blev opfyldt.

Han var en udlænding af fødsel, nogle og tyve aar gammel. I aaret 1806 var han med i hine navnkundige slag ved Auersted og Lübeck. Han havde været 3 gange i fransk fangenskab og kom endelig efter mangfoldige udstandne besværligheder i dansk krigstjeneste, hvor han indtil hiin ulykkelige skridt, hvortil hans sværmende elskov forledte ham, nød sine foresattes kjerlighed og agt."

Henrettelsen fandt sted paa Galgebakken, som lå ved Boderup Skov, på Boderupgårds marker, kun få hundrede meter fra Ønslev Kirke. Stedet var Nørre Falsters Herreds officielle rettersted fra 1776 til 1863.

Den henrettede blev båret af sine soldaterkammerater til sit sidste hvilested på Ønslev Kirkegård, og selv om turen var forholdsvis kort, har det sikkert været en tung og sorgfuld gang for den henrettede underofficers kammerater at bære deres afholdte kammerat til en unavngiven grav i et for ham fremmed land. Hans begravelse figurerer imidlertid ikke i Kirkebogen, så man må formode, at der ikke er foregået nogen kirkelig ceremoni, spørgsmålet er, om han er begravet på kirkegården, eller uden for kirkegårds-muren, således som Blicher skriver i sin novelle.

Således endte denne tragiske historie i 1811. Den udenlandske lejesoldat måtte bøde med sit liv. Han havde taget livet fra en 16 årig ung pige, så om dommens udfald var der ingen tvivl. Datidens retsopfattelse byggede på det gammeltestamentlige : " Du skal betale med liv for liv, med øje for øje og tand for tand ... "

Inden vi igen ser på sagen for om muligt at forstå, hvorfor det kunne gå så ilde, vil vi kort se på, hvad det var for en tid, dette drama udspilede i.

Lad os med det samme slå fast, at det var en meget urolig tid i hele Europa. I de første 15 år af 1800 tallet var Europa én stor krigsskueplads, hvor først Napoleons nederlag ved Waterloo i 1815 dannede afslutning, en epoke hvor Danmark kom til at spille en nødtvungen og ulykkelig rolle.

Ved den tid strakte det danske rige sig fra Grønland og Finmarken i nord, over Færøerne, Island og Norge til Elben i syd. Vi besad kolonier i tre verdensdele, Amerika, Asien og Afrika, og vort land var helt afhængig af vor store skibsfart på verdenshavene.

Gennem hele 1700 tallet havde Danmark i de mange krige og konflikter hævdet en neutralitetspolitik, som gav størst mulig fortjeneste til handelen og

søfarten under neutralt dansk flag.

Den danske politik byggede på den opfattelse, at et neutralt land måtte handle med hvem de ville, hvor de ville, og med hvad de ville.

Der udbrød igen krig mellem England og Frankrig i 1793, og den storpolitiske udvikling fik Danmark til at overgå til en offensiv neutralitetspolitik, som indebar, at alle handelsskibe sejlede i konvoj under dække af danske orlovsskibe, en politik som Danmark mere eller mindre var tvunget til for at opretholde sin indbringende handel på havene.

Op mod århundredskiftet gik Napoleon sammen med Rusland mod sømagten England. Danmark tilsluttede sig et væbnet neutralitetsforbund vendt mod England for at tvinge dette land til endelig at anerkende neutralitetsprincippet. England fortrak en væbnet konfrontation med Danmark, og en katastrofe lurede lige om hjørnet. Man vidste, at chancerne var lig nul, men så ingen anden mulighed, idet helstaten i modsat fald ville revne og Danmark miste både hertugdømmerne og Norge.

Slaget på Reden den 2. april 1801 blev en katastrofe. Det lykkedes ved snilde forhandlinger at forhindre, at Englænderne bombede København, men i den sidste ende måtte vi kapitulere betingelsesløst og hermed et endeligt nederlag for den danske neutralitetspolitik.

I de kommende år vendte Danmark tilbage til den defensive neutralitetspolitik dels på grund af aftaleforpligtelser dels af forsigtighed.

I 1803 udbrød der påny krig mellem England og Frankrig, og det blev nødvendigt for Danmark at styrke sin sydgrænse, idet Frankrig trykkede på sydfra, og England spærrede Elben. 16000 mand havde Danmark i disse år stationeret i og omkring Rendsborg.

Den 6. november 1806 kom det til en alvorlig træfning ved Lybeck, hvor danske tropper forsvarede grænsen, da franskmændene angreb flygtende prøjsere, på vej nordpå efter nederlag ved Jena og Auerstat den 14. oktober. Den danske neutralitet blev efter et kort slag respekteret, og franskmændene trak sig tilbage.

I 1807 blev Frankrig og Rusland allierede og forlangte dansk opbakning i fastlandsspærringen af England, som modsvarende krævede, at Danmark skulle stille sin flåde til rådighed for den engelske flådepolitik.

Krigen kom til Danmark, da en stærk engelsk flådestyrke landsatte 30.000 mand ved Vedbæk og Køge. Kernen af de danske styrker stod i hertugdømmerne for at forsvare sydgrænsen, så København var et let mål og blev snart indesluttet. Englænderne stillede krav om betingelsesløs kapitulation, hvilket betød udlevering af hele den danske flåde. Det dette krav blev afvist, kom det til det tragiske bombardement af København. Fire dages rædsler tog slut den 7. september, da danskerne overgav sig. Byen var frygteligt medtaget og mere end 1600 indbyggere havde mistet livet. Englænderne havde før bombardementet forlangt den danske flåde udleveret. Det skete nu, og den 20. oktober kunne Københavns befolkning kun se på, at

hele den danske flåde bestående af 30 linieskibe og fregatter fuldt lastede forlod flådens leje og stod nordpå, et forfærdende slag som ikke blev mindre af, at dokken og ikke færdigbyggede skibe blev ødelagt, inden briterne forlod Holmen.

Københavns bombardement betød, at Danmark nu var i krig med England, en krig der skulle vare 7 år og blive kendt som kanonbådskrigen.

Efter at have mistet flåden søgte man i stor hast at skabe en flåde af små kanonbåde, der skulle ødelægge så meget som muligt af den store engelske søhandel gennem de danske bæltter.

Der er mange beretninger om den tapre danske indsats i krigen 1807 -14, men den lader vi ligge her, formålet med den meget summariske gennemgang af de første 15 år af århundredet har blot været at fortælle, hvilken baggrund vor hændelse i Gundslev havde.

Et sted mellem 70-og 80.000 mand havde Danmark under våben i krigen 1807-14, heraf ca. 250 mand i 6. artillerikompani i Gundslev. Sammen med Slesvigske Infanteri Regiment i Maribo og en garnison i Næstved udgjorde de Lolland-Falster og Sydsjællands forsvar mod engelske landgange, og leverede samtidig mandskab til kanonbådernes mange udfald mod fjenden.

Den civile befolkning, især på landet, mærkede ikke meget til krigen. Man var stort set selvforsynende, og efter bondefrigørelsen i 1788 var der tale om en kraftig fremgang i levestandard for den klasse, som i århundreder havde været den laveste i landet.

Hvis vi nu vender tilbage til Gundslev, så har der nok i 1811 været både positive og negative ting at sige om samlivet mellem garnisonen og den lille landsbys beboere.

Økonomisk har det helt givet været til glæde for landsbyen. Leverancer af såvel varer som tjenesteydelser har sikkert betydet en ikke uvæsentlig indtjening for beboerne, ikke mindst da priserne på landbrugsvarer i tidsrummet 1808 - 13 steg meget kraftigt.

Håndværkerne har givet haft nok at lave, for eksempel smeden Søren Larsen, en af denne beretnings hovedpersoner, Der har sikkert været rigeligt at lave med det militære tross, for ikke at tale om skoning ad de militære heste. I folketællingslisten læser jeg, at et andet af sagens vigtigste vidner, skomager Claus Johansen Broberg i sin husstand havde 3 ugifte skomagersvende boende. Det er her et helt sikkert tegn på arbejde for armeen.

Kompagniets 250 mand og deres heste skulle jo have noget at leve af, og også her må vi regne med at landsbyen har leveret korn, hør og halm til de militære heste, og fødevarer til det militære hovedkvarter.

En hel del af soldaterne lå i kantonnement, det vil sige, at når de var i garnisonen, så havde de deres kost og logi hos en af landsbyens beboere.

Således ved vi, at Simon sammen med andre bor hos gårdejer Hans Hambe.

Af militære regnskaber har jeg set, at soldaterne fik udbetalt et beløb pr. dag til kosten, og den betalte de så deres madmoder. Så også på dette punkt var der en indtjening til landsbyens beboere.

At der har været negative sider også, det anser jeg for helt givet. Vi har et godt eksempel i den tragiske hændelse i 1811, som jo sikkert ikke har kunnet undgå at fjerne de to grupper fra hinanden.

Den hvervede soldat havde ikke nogen høj status. Han var ofte udlænding, talte derfor sproget dårligt, og var ofte drikfældig og voldsom. Hans aflønning var så ussel, at den aldrig tillod ham at stifte familie, og de få, der gjorde det, førte sammen med koner og børn en ussel og foragtet tilværelse.

Vi hører da også, at Søren Larsen over for datteren begrundede sin modstand mod Simon med, at "det er under hendes stand", og den modstand kan man næppe bebrejde forældrene. En udenlandsk/hvervet, fattig soldat kan ikke have været noget forældrepar's drøm om en svigersøn.

Man kan ikke lade være med at tænke, at var hændelsen sket i vor tid, da havde den helt sikkert fået et andet udfald.

Selv en kraftig læderet lunge og et stort blodtab, ville nutidens kirurger have meget store chancer for at klare, og patienten ville sikkert snart være rask igen, og sandsynligvis helt uden mén.

En nutidig knivstikker ville aldrig risikere dødsstraf af den simple grund, at dødsstraffen forlængst er afskaffet. Med begrundelsen : " Uligevægtig i gerningsøjeblikket " hvilket måske var tilfældet i vor sag, ville den anklagede i dag ikke alene få en forholdsvis kort straf, men også komme under psykiatrisk behandling.

Men det var en anden tid. Lægernes kirurgiske kunnen på svære skader var ringe, og det samme gjaldt bedøvelsesteknik, pleje og hygiejne, for ikke at tale om det måske vigtigste ved sådanne store blødende sår, nemlig blodtransfusioner, som man godt nok kendte til i princippet, men havde alt for dårlige erfaringer med. Først da man fandt ud af at blodtypebestemme omkring år 1900, fik denne behandling sit gennembrud.

Og hvad retsplejen angår, var der dødsstraffen til forskel. Tog du et andet menneskes liv, måtte du betale med dit eget. Denne enkle regel gjaldt såvel hos de militære som hos de civile myndigheder.

Tilbage til den ulykkelige hændelse i Gundslev i 1811.

Hvad kunne få en tilsyneladende velfungerende underofficer til fuldstændig at tabe besindelsen ? Ikke alene i gerningsøjeblikket, men i lange tider forinden, for tilsidst at stikke sin elskede en kniv i brystet ?

Man kan gætte på årsagerne, men ej være sikker. Denne usikkerhed skyldtes nok for en stor del det meget fragmentariske referat fra krigsretten, der kun har det nødvendige med, og som i sin knappe stil heller ikke får tegnet et sikkert billede af de involverede.

Men her må man atter tænke på tiden. Jeg tænker mig auditøren lede forhøret af anklagede og vidnerne, måske har han taget notater undervejs, eller haft en militær skriver til det, bagefter har han så udarbejdet referatet og forelagt det for rettens medlemmer, de tre linieofficerer fra Slesvigske Infanteri Regiment. Man kan ikke tænke sig, at han har fået alt med i sit håndskrevne referat, det vigtigste ja, men ej detaljerne.

Kun én person ser man tydeligt, den anklagede underofficer Carl August Simon. Født i Berlin i 1786 og hele sit voksenliv professionel soldat, først i Preussens tjeneste, og de sidste snart 5 år i 6.kompagni på skiftende steder, for det meste i kantonnement.

Jeg ser ham for mig som en ung militær alvorsmand, hærdet af mange voldsomme oplevelser, men med styr på sit job. Vældigt af alle, foresatte som ligemænd og undermænd. Havde ikke som så mange andre lejesoldater besvær med snapsen, men var dog ingen god husholder, siger majoren, men om den udtalelse går på varetagelse af egen økonomi, eller i hans job som fourer, det fremgår ikke. Og så er det givet, at han har et temperament, som han ikke altid formår at styre, det fremgår tydeligt flere gange i referatet. Redaktøren af avisen skriver : " Forresten et ordentligt og ikke uvidende menneske ". Og i beretningen om henrettelsen skriver samme redaktør . " Han nød sine foresattes kærlighed og agt ". Det må også bemærkes, at samtlige civile vidner beder retten om nåde for ham, her i blandt Søren Larsen, den dræbte piges far.

Den unge Margrethe Sørensdatter står noget utydeligt i beretningen, men jeg forestiller mig hende som en køn 16 årig bondepige netop udsprunget som kvinde, lidt naiv og godtroende, ihvertfald hvad kærligheden angår, men hvordan kunne det være anderledes.

En række spørgsmål maser sig på. For det første, var det en forbrydelse begået i affekt af en person i psykisk ubalance ? eller var forbrydelsen overlagt ?

Disse spørgsmål lader sig ikke med sikkerhed besvare, ikke mindst af den grund, at det ikke interesserede nogen overhovedet. Enhver vidste, at for den anklagede havde det skete kun havde én udgang, nemlig døden for bødlens hånd. Dette gjaldt også Simon, som ved sin arrestation fik krigsartiklerne oplæst.

Alligevel kan man ikke lade være med at gøre sig sine tanker, ikke mindst i Simons reaktioner, efterhånden som det går op for ham, at hans altædende kærlighed ikke mere gengældes. Langsomt forsvinder den opmærksomme og kærlige elsker, for at give plads til en indtil selvmord fortvivlet og sorgfuld person, der ikke mere er ved sine " fulde fem ", for til slut at blive ramt af skinsyge og vrede, som kommer til udtryk ved trusler og vold. Man kan ihvertfald ikke afvise tanken, at han til sidst i sin afmægtige skinsyge handler ud fra devisen . " kan jeg ikke få hende, skal ingen andre have hende, og vi vil mødes hinsides, hvor ingen vil hindre vor kærlighed " .

Det kan jo kun blive gætterier fra min side, og jeg skal ikke dømme Simon én gang til 185 år efter det skete.

Lad os også lige kaste blikket på en anden interessant ting, nemlig spørgsmålet om, hvorfor pigen sagde nej til at fortsætte forholdet til Simon, et spørgsmål som afhøringerne i krigsretten ikke besvarer.

Der er flere muligheder. En ny kærlighed ? Forældrepresset ? eller simpelt hen falmet kærlighed til den alt for frembrusende Simon ?

Heller ikke her kender vi sandheden, men jeg tror bestemt ikke, at der var

tale om en anden elsker. I et så lille samfund ved man alt om hinanden, og ingen vidner, end ikke forældrene, kendte årsagen til det nej, som til sidst kom til at koste den unge Margrethe livet.

Jeg tror snarere, at det var en kombination af de to sidste muligheder. Vi hører flere gange både forældrene, Margrethe selv, men også andre vidner sige, at forældrene talte hårdt til hende for at bryde forbindelsen, idet de anså Simon for et dårligt parti af grunde, som jeg tidligere har omtalt. Det er let at tænke sig, at den unge ikke fyldte 16 årige bondepige er blevet betaget af den flotte underofficers charmeoffensiv og har lovet ham evig troskab. Hun har af naturlige grunde ingen erfaring med kærligheden, og hvad troskaben angår, så er det en størrelse, som hun ikke helt forstår, det fremgår klart af hændelsesforløbet. Simon erindrer hende flere gange om den troskab, de har lovet hinanden, men at hun ikke forstår det samme som ham, det fremgår af hendes fortvivlede råb efter brutalt at være stukket ned, : " nu skal jeg igen være dig tro ". Deres kærlighed udvikler sig højst forskelligt, hendes falmer mere og mere, medens hans kærlighed udvikler sig på en sygelig måde, hvis kulmination, vi nu alle kender.

Et sidste spørgsmål. Kan man udfra det i sagen oplyste sige, at pigen var udsat for lægesjusk, eller i det mindste en ukompetent lægelig behandling ? Derom er der vist ingen tvivl. Både direkte og mellem linierne lægges der i obduktionsrapporten ikke fingre imellem, så det må nok konstateres, at kompagnikirurg Engel ikke har haft ekspertise til at behandle en så alvorlig skade, og den behandling, han gav, var til mere skade end gavn. Hans manglende underbinding af den overskårne vene med et voldsomt blodtab til følge, samt hans roderi med et stykke kabel for at bringe det udstødte lungestykke ind i brysthulen igen, virker grotesk og uprofessionelt. Engel var kompagnikirurg ved 6.kompagni i Gundslev, men Regimentskirurg Weber kalder ham distriktskirurg, så vi må opfatte det sådan, at han var praktiserende læge, og så ved siden af havde bijob som soldaternes læge. Det mærkelige er, at medens jeg har fundet alle de nævnte lægers data i forskellige bøger, så er det ikke lykkedes mig ét sted at finde Engels data, men derfra og til at konkludere, at så var manden nok ikke læge, der er trods alt et alt for stort spring.

Lad mig så til slut vende tilbage til Blicher, som påstod, at han fortalte en sandfærdig historie, eller måske rettere var blevet fortalt en sandfærdig historie. Vi kan nu konstatere, at sådan var det ikke. Det var heller ikke ventet, Blicher er fortæller, og en fremragende sådan, ikke historiker.

Blicher siger selv et sted : " Jeg skriver efter model ", og det var netop, hvad han ofte gjorde. Han tog en historisk hændelse, ny eller gammel og brugte den som udgangspunkt, for det han ville med sin fortælling. Der kan nævnes mange eksempler på dette. Lad mig blot nævne et par af de mest kendte.

Sophie i " En landsbydegns dagbog " er i virkeligheden den højadelige frøken Marie Grubbe, født på Tjele i 1643, død i yderste fattigdom 1718 ved Grønsund færgested på Falster. Ikke alene Blicher har beskæftiget sig med Marie Grubbes omtumlede liv. H.C.Andersen i " Hønsegrethes familie " og J.P.Jakobsen i " Fru Marie Grubbe " har i digterisk form også beskæftiget sig med denne adelsfrøkens tragiske skæbne. Ordet tragisk skal måske tages med et grant salt. Ludvig Holberg omtaler i sin epistel nr. 89 Marie Grubbe, som han talte med ved færgestedet i Grønsund en gang i 1711. Hun fortalte, at hendes ægteskab med en simpel matros, der skønt han dagligen handlede ilde med hende, dog var langt mere fornøjeligt end hendes to forrige adelige ægteskaber.

Den ulykkelige præst, der skildres i " Præsten i Vejlbj " har sit udspring i Søren Jensen Quists (1571 - 1626) tragiske skæbne. Han blev henrettet på Thinghøje Galgebakke nær Nødager i Nørre Jylland, dømt for at have ombragt én i hans brød tjenende karl. Vidnerne var i komplot og fik ved deres udsagn den gennemhæderlige mand dømt til øksen. Senere brød komplottet sammen, og i en ny retssag blev de efter indrømmelser selv dømt til døden og henrettet.

Således også i " Skinsyge ", hvor Blicher bruger den her afdækkede hændelse til en, synes jeg, dejlig novelle.

Man kan så spørge, hvad det er Blicher vil sige med novellen ? Her skal jeg ikke vove mig for langt. Der er skrevet bindstærke værker med tolkninger af forfatterskabet, men at det er en historie om ulykkelig kærlighed, derom kan der vel ej herske tvivl.

Mange af Blichers noveller handler om kærlighed, og meget ofte om ulykkelig kærlighed. Forskerne har mere end antydnet, at det sikkert har en sammenhæng med Blichers ulykkelige samliv med hustruen Ernestine.

Blichers livssyn var ikke lyst. Hans erfaring var, at livet ikke holdt sine løfter, og heller ikke kærligheden troede Blicher på. En af de faktorer som ofte i hans forfatterskab forpurrer kærligheden er " trekanten ".

Således også i denne novelle, hvor ikke alene hovedhistorien, men også parallelhistorien har " trekanten " som den faktor, der forpurrer kærligheden. Hermed vil Blicher sige, at " trekanten " ikke er tilfældig. Generation efter generation gentager historien sig, Hver gang kærligheden opstår, trækker den " trekanten " med sig, og med den katastrofen.

Jeg holder meget af Blichers noveller, og i dag har forfatterskabet fået den anderkendelse, som manglede i Blichers levetid. Når jeg spørger mig

selv, hvad det er, der griber mig, ja så ved jeg ikke bedre end at sige, at han på sin uromantiske og realistiske måde fortæller en virkelig god historie i ordets bedste forstand, og han gør det på så inderlig en måde, at det betager mig hver gang.

Personregister.

Andersen Ole, Hansen Niels og Petersen Anders.
Menige artillerister i 6. kompagni

Blicher Didrik Nicolaj (1746 - 1805)
Provst i Gundslev.

Blicher Elisabeth Christine Margrethe 1787 - 1851.
Datter af provst D.N.Blicher (se ovenfor)
Hun bliver i 1813 N.F.S. Grundtvigs 1. hustru og bl.a. mor til folkeminde-
samleren Svend Grundtvig (1824 - 83).
Ved sin død i 1851 bliver hun begravet i Vor Frelzers Kirke på Christians-
havn. En mindeplade er opsat på kirkens sydmur.

Blicher Steen Steensen (1782 - 1848)
Præst og forfatter. Forfatter til bl.a. til den her omtalte novelle "
Skinsyge " (1845)

Broberg Johansen Claus (1764 - 1831)
Skomagermester i Gundslev.

Bræstrup ?
Auditør ved Slesvigske Infanteri Regiment.
I snesevis af underskrifter i forskellige sager skriver han kun Bræstrup,
aldrig fornavn eller initialer.

Bræstrup Tycho (1756 - 1814)
Dr.med. og provinsialfysikus over Lolland-Falster Stift.

Chenon Friderich.
Kommandosergent ved 6. kompagni.

Engel ?
Kompagnikirurg ved 6. kompagni og måske distriktslæge i oplandet ?

Friboe Johan Frederik Christian (1766 - 1830)
Fra 1807 - 19 chef for 6. kompagni med rang af major. Slutter sin militære
karriere som chef for den Danske Artilleribrigade.

Foss Holger. Død 1818.
Prokurator i Hof - og Stadsretten. Ejer af herregården Holgershaab i
Nr.Alslev Kommune. Her var St.St. Blicher huslærer 1801 - 03 for de 4 børn,
hvoraf den ældste Laurits blev Blichers ven for livet.

Hambe Hans Michelsen.
Gårdejer i Gundslev. Simon og Niels Hansen lå i kvarter der.

Jensdatter Anne. Født 1745.
Gift med Jens Rasmussen Strie.

Jensdatter Maren. Født 1764.
Mor til den myrdede Margrethe.

Kofoed Løjtnant.
Tjenstgørende ved Slesvigske Infanteri Regiments hovedkvarter i Maribo.
En af de tre dommere i Krigsretten.

Kruse C.
Fuldmægtig ved Fogedretten i Nykøbing F.

Larsdatter Sidsel. (1766 - 1839)
Gift med skomager Broberg.

Larsen Søren. (1764 - 1831)
Landsbysmed og husmand i Gundslev. Far til den myrdede Margrethe.

Matzen Jakob Severin. (1782 - 1839)
Ditriktskirurg i Nykøbing F. fra 1808.
Kanceliraad 1819.

Myohl Secondløjtnant.
Tjenstgørende ved S.I.R. i Maribo.
Dommer i krigsretten.

Povlsen Mette.
Gift ned provst Blicher i Gundslev.

Schultze Otto von. Født 1875.
Ansæt som Kaptajn ved S.I.R. i Maribo 1806.
Formand for krigsretten i Gundslev 1811.
Endnu i 1840 på lønningslisten i S.I.R. med rang af oberst.

Strange Helene. (1874 - 1943)
Forfatter og folkemindeforsker med Falster som område.

Strie Jens Rasmussen. (1747 - 1826)
Gårdejer i Gundslev. Den myrdede Margrethes husbond.

Tysol Underofficer.
Tjenstgørende ved 6.kompagni Gundslev.

Varendorff Gustav Adolph von.
Generalmajor. Ansæt i 1803 ved S.I.R. med rang af oberst.
I 1811 netop udnævnt til generalmajor og chef for S.I.R.

Weber Heinrich Gotllob. (1762 - 1853)
Kompagnikirurg 1785. Regimentskirurg 1790 - 1828.
Justitsraad 21.1.1817.

Vogt Joseph.
Tjenstgørende som underofficer ved 6.kompagni.

Zimmermann Samuel Friedlieb.
Sognepræst i Gundslev 1805 - 18.

Sagregister.

- A. Auditor. Juridisk embedsmand, der leder den militære retspleje.
Absolute lethale. Dødeligt.
- B. Birk. Retskreds med eget ting. (Birketing)
- D. Deponent. Vidne.
Dimissus. Færdig.
Dødsstraf. Den sidste henrettelse i Danmark fandt sted i 1892. Dødsstraffen genindførtes i 1945 for forbrydelser begået under besættelsen.
Endeligt afskaffet 1978.
- E. Empehysener. Luftansamlinger i væv.
- F. Fastlandsspærringen. Et forsøg fra Napoleon d.1. og hans allieredes side i at hindre engelske varer i at nå fastlandet.
Foged (kongens). Datidens politimyndighed.
Fourer. Den underofficer, som varetager kompagniets regnskaber.
Når kompagniet ligger i kantonnement sørger han for indkvartering og proviantering.
Fregat. 3 mastet, fuldrigget orlovsskib, som fra 1750 indgår i flåden, som efterretnings- og bevogtningsskib.
- I. Intercostal arteria. Blodåre løbende mellem ribbenene.
- J. Justitsraad. Oprindeligt en titel for Højesterets medlemmer. Senere en titel uden større betydning.
- K. Kammerraad. Oprindeligt en embedsbetegnelse, senere en titel af underordnet rang.
Kanceliraad. Er i 1811 en underordnet titel.
Kantonnement. Indkvartering af tropper i private hjem.
Kirkebog. Embedsprotokol hvori indføres fødsler og dødsfald, navngivelser og kirkelige handlinger i hvert sogn i Danmark. Kirkebøgerne er blevet ført fra 1646, siden 1812 i to eksemplarer, ét af præsten, ét af kordegnen.
- L. Landsarkiver. Beliggende i København, Odense, Viborg og Aabenraa.
Indeholder lokale embedsarkiver, kommunale arkiver, samt private- og godsarkiver.
Linieskib. Navnet stammer fra en britisk admiralitetsordre fra 1653, som sagde, at skibene skulle kæmpe på linie for at få fuld udbytte af bredsideskytset.
Lolland Falster Stiftstidende. Udkom fra 1806.
- M. Maleficanten. Forbryderen.

- P. Pericardium. Den bindevævssæk, som hjertet er indesluttet i.
Permitteret. Orlov.
Pr. heria adm. de perjuria. Sværge at tale sandhed.
- R. Rigsarkivet. Centralarkiv for Danmark med hovedsæde på Slotsholmen i København, oprettet i 1889. Omfatter statsforvaltningens arkivalier tilbage til år 1200. Kongehusets arkiver, samt private arkivalier af historisk interesse.
- S. Slesvigske Infanteri Regiment. Artilleriregiment hvorunder 6. kompagni hørte. Havde i perioden 1785 - 1842 hjemme i Maribo.
- T. Tuberculel. Svulst eller knude.
Tros. Vogne og kanoner.
- V. Viscera. Organer.
Vulmus. Sår frembragt af ydre vold.
- W. Waterloo. By 15 km. syd for Bryssel. Her led Napoleon d. 1. sit endelige nederlag d. 18/6 1815.

Litteratur.

" Almindelig Dansk Præstehistorie ".
Samlet af S.V.Wiberg bind 1.
1870 Den Hempelske Boghandel, Odense.

Baggesen Søren : " Den Blicherske Novelle "
2.oplag 1995. Odense Universitetsforlag.

" Biografiske Oplysninger om Faste Artilleriofficerer af Linien tjenst-
gørende i Danmark, i Holsten (til 1864) og i Norge (til 1814) ".
Udarbejdet af P.I.Liebe og E.Borgstrøm. Bind 1 -2 A - J

Steen Steensen Blicher : " Udvalgte Værker 1 - 4 "
Bind 2 side 296 - 305. " Skinsyge ".
Udgivet af Blicher-Selskabet.
1982 Gyldendal.

Carøe Kristian : " Den Danske Lægestand 1786 - 1838 "
Gyldendal 1905

" Foged - Dokumenter for Falster Birk 1804 - 1818."

" Fogedprotokollen for Falster Birk 1802 - 1816."

" Folketællingslister For Kongeriget Danmark 1801 bind 69
Maribo Amt 1, side 25 - 40, Gundslev Sogn "

" Kontraministerialbog for Gundslev Sogn 1750 - 1850
Landsarkivet i København 1983 ".

" Gyldendal og Politikens Danmarkshistorie bind 10 ".
Redaktion Olof Olsen 1990
Af Claus Bjørn : " Fra Reaktion til grundlov ".

" Slesvigske Infanteriregiment 13. Bataljons Straffebog 1779 - 1867 "

" Aarboeg For Lolland-Falster Historiske Samfund 1916 side 122 ff."